

Naturskyddsföreningen i Botkyrka-Salem

Till Samhällsbyggnadsförvaltningen
Botkyrka kommun
plan@botkyrka.se

Yttrande över förslag till detaljplan för del av Eriksberg 2:27, Prästviken, i Botkyrka

Naturskyddsföreningen i Botkyrka-Salem avråder starkt från att genomföra den exploatering av åkermark för bostadsändamål som den föreslagna detaljplanen innebär. Skälen för det är främst hänsyn till kulturmiljön vid Botkyrka kyrka och värnandet av åkermarken och den gröna Bornsjökilen. Dessutom går ytterligare bostadsbebyggelse i riskabel närhet av trafikerade vägar svårigen att förena med krav på god bostadsmiljö. I verkligheten kommer den att innebära bilberoende för de boende.

Föreningens ståndpunkt i frågan går till stor del att utläsa i vårt yttrande över programmet för områdena Hågelby, Eriksberg och Lindhov i oktober 2010.

Landskapsbilden

Sankt Botvids väg, oftast kallad gamla Södertäljevägen och med epitet som Riksettan eller Göta Landsväg, är en kulturhistorisk och miljömässig klenod med höjdpunkter vid passagen förbi kyrkan och förbi Salems kyrka och herrgården Bergaholm. Den vägfarande som inte har bråttom utan vill se någonting väljer med fördel denna väg från Stockholm. Här börjar landet! Tyvärr har planeringen på senare tid bidragit till att förminska värdet av denna stora tillgång. Den stökiga kommersiella bebyggelsen söder om E4/E20 kommer att breda ut sig även på den norra sidan av motorvägen mot kyrkan och fulländas med en ny trafikplats alldeles intill denna. Bostadsområdet Prästviken skulle visserligen få arkitektoniska kvaliteter som skulle skilja sig fördelaktigt från den tidigare storskaligt enformiga småhusbebyggelsen i Norra Botkyrka. Den har också planerats in skickligt för att balansera så gott det går mellan motstridiga intressen. Det går dock inte att komma ifrån att den lantliga miljön vid kyrkan och den f.d. prästgården skulle lida skada.

Den nya bebyggelsen kräver att bullervallen på norra sidan av motorvägen förlängs och kröns av ett bullerplank. Utsikten från motorvägen mot kyrkan och Hammersta/Eriksbergsåsen kommer därmed att effektivt skämmas av. En tråkig upptakt för den som närmar sig söderifrån och skulle möta den s.k. Södra Porten till Botkyrka och storstaden. Tyvärr har planerarna hittills uppvisat en total valhänthet i förverkligandet av den visionen. Skrikiga reklamskyltar, flera med rörlig bild, utgör en verklig trafikfara för den som inte är tillräckligt blaserad för att ignorera dem. (Inte ens den mycket gamla eken vid platsen för Kumla gård kunde planerarna slå vakt om. När drive in-hallen vid Bauhaus stod klar stod det också klart att eken mycket väl hade kunnat få vara kvar.)

Även vid Sankt Botvids väg planeras bullerskydd. Vägen är tidvis livligt trafikerad, särskilt vid veckosluten sommartid och då trafikstopp inträffat på motorvägen. Vid sådana tillfällen går också extra mycket miljöfarligt gods den vägen.

Åkermarken

Att åkermark är en ändlig och i framtiden en katastrofalt minskande resurs är en insikt som börjar nås av allt fler. Från en mångårig tanklöshet håller en mer ansvarsfull syn på att få fotfäste. I miljökonsekvensbeskrivningen från Tyréns (s. 19) kan man läsa följande: "Enligt miljöbalken 3 kapitlet 4 § ska jordbruksmark bebyggas endast i undantagsfall." En mening senare står dock följande: "Omvandlingen av jordbruksmark till annan användning är en del av en generell trend i Stockholms län och i

hela landet. Omvandlingen av just det aktuella området bedöms inte medföra betydande miljöpåverkan”. – Hur tänkte man då?

Bornsjökilen

Gömmaren-Bornsjön är en av Storstockholms gröna kilar. I denna kil finns några svaga länkar, främst E4/E20. Prästviken ligger inom denna kil och innebär givetvis en försvagning. I beskrivningen anses konsekvenserna vara små. Illavarslande är dock att förslaget framhåller som en fördel att bebyggelsen i framtiden, med en ny detaljplan, kan utvidgas västerut mot sjön Aspen. Man erinrar sig också att stadsbyggarna härom året fick i uppdrag att undersöka möjligheten till mera bebyggelse norr om Sankt Botvids väg, västerut från Hammersta. (Det gäller alltså en del av det område som för 35 år sedan undantogs från bebyggelse i det s.k. Aspbergsområdet efter en omfattande stadsplanestrid som fördes upp till bostadsdepartementet.) Att på olika sätt nagga på kanterna av Bornsjökilen får naturligtvis konsekvenser.

Kyrkogården

När den nya begravningsplatsen vid Lilla Dalen planerades avrådde Naturskyddsföreningen från denna och förespråkade det alternativ som tagits fram och som i stället innebar att kyrkogården skulle utvidgas åt väster fram mot sjön Aspen. Denna plan motsatte sig flera kulturvårdande instanser och anförde att en så stor begravningsplats skulle vara historiskt oriktigt vid en lantlig medeltidskyrka. Kyrkan föredrog också att anlägga en ny begravningsplats på annan plats.

I samrådshandlingen s. 48 framhålls följande: ”Gatan i planområdets östra gräns, som bildar gräns mot en framtida utvidgad kyrkogård, går att förlänga söderut.” Varifrån har planförfattaren fått visionen om en framtida utvidgad kyrkogård? Möjligen från markägaren, Svenska kyrkan. Frågan är dock om det inte hade varit att föredra att endast lägga ut nya gravkvarter över prästgårdsmarken framför att exploatera delar av den för bostadsbebyggelse på ett sätt som den inte är speciellt lämplig för med tanke på trafik, trafikbuller och avgaser.

Kommunikationer

Att bygga i lägen nära kollektivtrafik borde vara en självklar prioritering. Prästviken ligger inte särskilt bra till för den som inte åker bil. Bussen till Hallunda eller till Salem går en gång i halvtimmen. Tunnelbanan vid Hallunda kan visserligen nås efter två hållplatser, men resan till Liljeholmen tar inte 33 min som uppges utan f.n. oftast 42 min. Från det nedgångna Norsborgs centrum är det ca 500 m till Prästviken, via en lång rulltrappa och parkväg med uppförs- och nedförsbackar. Hallunda t-bana och centrum har också rulltrappor och en lång gångbrygga. Till Ica Maxi i Eriksberg är det 1 km, uppnåeligt för den som cyklar men väl långt för den som ska bara hem inköpen. Det visar att Prästviken skulle bli en bostadsstadsdel där alla som har möjlighet gör inköpen med bil och antagligen en stor del gör arbetsresorna med bil också.

Anmärkningsvärt nog är det inte kommunen utan Svenska Kyrkan som tagit initiativet att planlägga prästgårdsjorden för bostadsbebyggelse. Förhoppningsvis har inte församlingen del i detta, utan något som kallas Prästlönetillgångar i Stockholms stift. Projektet får ändå anses genant för detta samfund.

Botkyrka 2015-03-13

För Naturskyddsföreningen i Botkyrka–Salem

Jan Govella
ordförande

Sven Persson
suppleant i styrelsen, remissansvarig för detta ärende

Tel. 08-531 804 09, 073 726 87 28
juvenalis.petri@gmail.com

Naturskyddsföreningen i Botkyrka–Salem

c/o Arne Söderbom
Rosendalsvägen 4
147 63 Uttran